

Єдиний податок: минуле і майбутнє

Малий бізнес в Україні зачасти називають внутрішнім податковим офшором. І в цьому є своя доля правди. Слід нагадати, що особливий режим оподаткування історично виник саме як інструмент протидії кризовим явищам другої половини 90-х, – прогресуючих в цілих галузях економіки через необдуману владою політику прямого та непрямого оподаткування. Адже із запровадженням в той час правила оподаткування за першою подією, держава практично привласнила критичну частину обігових коштів суб'єктів господарювання, закриваючи можливості для реалізації будь-яких інвестиційних планів чи розвитку.

Єдиний податок став віддушиною для малого бізнесу. І не тільки для малого – досить загадати податкові експерименти, що дозволяли перейти на сплату єдиного податку підприємствам цілих галузей. Такий експеримент проводився і в Чернівецькій області для підприємств легкої та деревообробної промисловості з 1 липня 1999 до 1 липня 2001р. Це без перебільшення дозволило вижити легкій промисловості регіону. Щодо деревообробної галузі його результат був не настільки втішним. Мети не було досягнуто в основному через те, що ставка експериментального єдиного податку була зависокою для матеріаломісткої галузі (9% – з продаж в межах України та 3% податок з експорту). Крім того, в період тотальної бартеризації, оподаткування за правилом нарахування продовжило вимивати обігові кошти.

Податкові реформи, реалізовані з того часу, представляли

собою виключно політику ситуативного батога та пряника. Пріоритетом у відносинах з бізнесом була непродумана хижа поведінка втамування бюджетних апетитів.

В умовах сьогодення для малого бізнесу перебування на загальній системі означає економічне самогубство. Нормативна зарегульованість, висока вартість адміністрування, високі ризики застосування фіскальних санкцій та виведення з оперативного обороту шостої частини обігових кошів – ось що в очах малого бізнесу представляє собою загальна система оподаткування зі сплатою ПДВ та податку на прибуток. Через це актуальною стала тенденція дроблення бізнесу, що переслідує лише одну мету – не випасти з рамок спрощеного оподаткування. **Відповідь держави не забарилась – у проекті змін до ПКУ за авторством Н. Южаніної та Ко бачимо запровадження нових перешкод для роботи малого бізнесу на спрощеній системі оподаткування (унеможливлення для спрощенців здійснення ЗЕД, обмеження для провадження на спрощеній системі спільної діяльності тощо).**

До цього часу державні діячі так й не зрозуміли, що лобіювати інтереси малого бізнесу – це лобіювати економічне зростання. Замість системного аналізу наслідків різного роду податкових нововведень та реалізації кращих здобутків бачимо чергову спробу погіршити податкові правила для малого бізнесу. Це неприпустимо.

Безумовно, малий бізнес готовий працювати в системі прозорих стосунків, що дає спрощена система оподаткування. Існуючу систему слід удосконалювати: на законодавчому рівні запровадити загальне оподаткування єдиним податком юридичних осіб – для всіх без виключення підприємств з оборотом до 20 млн. грн. встановити граничний розмір податку на рівні (2% + ПДВ) або 5% з виручки; визначити, що єдиний податок утримується банком й зараховується до бюджету в момент надходження коштів на рахунок або ж сплачується єдинником самостійно не пізніше наступного дня у разі надходження готівкової виручки в касу. Першу та другу групу спрощеної

системи оподаткування залишити в існуючому вигляді.

Що дадуть запропоновані зміни? Так, зменшиться касовий розрив виконання бюджету. Будуть усунуті фірми-прокладки в схемному ПДВ, максимально спроститься адміністрування та сплата податку. Податківцям не потрібно буде телефонувати закріпленим підприємствам та вказувати на відхилення рівня сплати податків від середнього по галузі та вимагати змінити збиткову звітність, лякати податковими перевітками. В той же час реальний бізнес отримає можливість зосередитись на притаманних, власних цілях – створенні нових робочих місць, отриманні прибутку та розвитку.

Посилання на законопроект Н.Южаніної

***Роман Задорожній,
керуючий партнер Універсальної
правничо-фінансової аутсорсингової
компанії «Вікторія»***